

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 427 din 20.05.2020

Dosar nr: 210/ 2019

Petiția nr: 1.826/ 05.04.2019

Petent: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare „Miko Imre”

Reclamat: Postul de televiziune Realitatea TV (R1)

(R2)

(R3)

(R4)

(R5)

Obiect: declarații făcute în cadrul emisiunii *România 2019* ce aduc grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale maghiare din România, creând un mediu ostil și instigator la ură contra comunității maghiare și contra UDMR

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petenților

1. Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare „Miko Imre”, cu sediul în Mun. Sfântu Gheorghe, Str. Presei nr. 4 , Biroul HUB nr. 22, Jud. Covasna și adresa de corespondență în Mun. Sfântu Gheorghe, Str. Martinovics Ignac nr. 2, Jud. Covasna

Numele și sediul părții reclamate/martorilor

2. Postul de televiziune Realitatea TV (R1) cu sediul în București, Sector 1, Șos. București – Ploiești nr. 172-176, Clădirea Willbrook, corp A, etaj 3
3. (R2), moderator al postului de televiziune Realitatea TV, cu adresa de comunicare la sediul Realitatea TV în București, Sector 1, Șos. București – Ploiești nr.172-176, Clădirea Willbrook, corp A, et. 3;
4. (R3) cu adresa de comunicare la sediul Realitatea TV în București, Sector 1, Șos. București – Ploiești nr.172-176, Clădirea Willbrook, corp A, et. 3;
5. (R4), cu adresa de comunicare la sediul Realitatea TV în București, Sector 1, Șos. București – Ploiești nr.172-176, Clădirea Willbrook, corp A, et. 3;
6. (R5), cu adresa de comunicare la sediul Realitatea TV în București, Sector 1, Șos. București – Ploiești nr.172-176, Clădirea Willbrook, corp A, et. 3.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

7. Prin adresa nr. 1.826 din data de 05.04.2020, petenta sesizează Consiliul cu privire la faptul că în cadrul emisiunii *România 2019* a postului de televiziune Realitatea TV, prin declarațiile făcute de moderatorul emisiunii și invitații acestuia, s-au adus grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale maghiare din România, creând un mediu ostil și instigator la ură contra comunității maghiare și contra UDMR.

III. Procedura de citare

8. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

9. Prin adresa nr. 1826/24.04.2019 a fost citată petenta, iar prin adresele nr. 1826/24.04.2019 au fost citate părțile reclamate, părțile fiind citate la audieri pentru data de 14.05.2019 (filele 17 - 22 la dosar).

10. La termenul din data de 14.05.2019 părțile nu s-au prezentat la ședința de audieri și nu au trimis puncte de vedere sau note scrise iar dovada comunicărilor citațiilor se face prin confirmările de primire atașate la dosar.

11. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

12. Prin adresa nr. 2.068 din data de 15.04.2019, petenta sesizează Consiliul cu privire la faptul că, în cadrul emisiunii *România 2019* a postului de televiziune Realitatea TV, prin declarațiile făcute de moderatorul emisiunii și invitații acestuia, s-au adus grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale maghiare din România, creând un mediu ostil și instigator la ură contra comunității maghiare și contra UDMR.

13. În fapt, petenta arată că în cadrul emisiunii *România 2019* difuzată pe postul de televiziune Realitatea TV în data de 07.03.2019, de la orele 21.00, prezentatorul împreună cu invitații săi, au creat un mediu ostil și instigator la ură contra comunității maghiare și contra UDMR, care au fost criticate și comentate de prezentator și de invitați, neprezentând un punct de vedere opus.

Prezentatorul, care ar fi trebuit să asigure un echilibru în ceea ce privește tema abordată, a făcut exact contrariul, incitând la ură publicul contra etnicilor maghiari și contra UDMR prin afirmațiile sale.

14. Petenta arată că invitatul emisiunii a făcut următoarele afirmații:

*“E prea departe, e prea mult, noi n-avem poliție, își bagă toți picioarele, își pun steagurile unde vor, unde sunteți măi băieți? Treceți măi acasă! Din cauza unor porci ca ăștia...toti politicienii unguri sunt doctori de mâte și toți vor cosuveranitate. Să se ducă să facă cosuveranitate în Ungaria... Cu ajutorul tuturor guvernelor acești nesimțiți si-au făcut statui cu toți criminalii de români, de la Wass Albert, toți criminalii unguri. Wass Albert era poet. fu**-ti poetul m*tii...”*

„Este un președinte al unui consiliu județean, care merge pe cal, mă, ca un nesimțit, ca un grof, pe un cal negru...când îl văd pe ăla îmi vine să-i ...”.

15. Petenta consideră că întreg comportamentul manifestat de invitatul, limbajul folosit și aroganța cu care s-a manifestat, oferind informații false, dau dovadă de faptul că unicul scop al afirmațiilor acestuia este incitarea publicului la ură și/sau la discriminare în detrimentul unor categorii de persoane, în speță, împotriva UDMR și împotriva cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România. Invitatul în emisiune a folosit pe parcursul acesteia de mai multe ori cuvinte insultătoare și injurioase, în contextul în care a vorbit despre etnicii maghiari din România.

16. Petenta arată în continuare că, în derularea emisiunii, în loc să încerce să ofere o separare clară a opiniilor, prezentatorul a instigat la ură contra etnicilor maghiari din România și contra UDMR, degradând UDMR-ul în următorul fel:

“Pe mine m-au preocupat foarte mult timp aceste venituri exorbitante, bogăția asta a liderilor UDMR...Eu tot timpul spuneam că, bănuiam că românii noștri unguri ar fi mai atenți sau mai orientați decât noi, care am ales foarte prost la fiecare ciclu electoral, dar acum vin și le spun că nu-s deloc diferiți, să se lase reprezentați de asemenea hiene financiare și politice, care s-au îmbogățit pe spatele voturilor lor și care acum îi negociază mai nou cu Viktor Orban. Frații unguri v-ați lăsat păcăliți rău, rău, rău...”

17. La cele afirmate anterior, atunci când i s-a dat cuvântul invitatului, acesta a avut de adăugat următoarele:

“Împotriva deciziei luate de UDMR la acest congres, practic UDMR a decis că cetățenii au vorbit în numele comunității maghiare și a zis...ungurii din România nu mai sunt loiali simbolurilor naționale...”

“...a decis că maghiarii din România nu mai sunt români de etnie maghiară...ești trădător de neam, trădător de țară...”

“...sper să se enerveze prietenul meu pentru că l-am dat în judecată pe primarul din Sfântu Gheorghe, pentru că acest individ, cu avere de grof nostalgic al Ungariei Mari refuză să arboreze un drapel al României...eu un cetățean român, la mine în țară, sunt nevoit să apelez la instanța de judecată, ca să arborez un simbol al României...”

“...la Sfântu Gheorghe șeful OPC este agresat fizic, bătut de un ungur, recidivist...”

18. Petenta consideră că afirmațiile făcute de invitatul au un scop concret, și anume instigarea la ură contra etnicilor maghiari. Scopul declarațiilor este în mod concret incitarea publicului la ură națională, rasială sau religioasă și la discriminare în detrimentul unor categorii de persoane, în speță, împotriva UDMR și împotriva cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România.

Cele afirmate în emisiune sunt: *“la noi la 10 martie se striga pe scări, pe străzi, la manifestările acelea...biidos olâh, aici în Târgu-Mureș, se strigă românilor opincari...”*

“...suntem scoși afară din școli?... și vom ajunge să mergem și noi la medic, să aducem translator, aici în România...ce se urmărește în esență, crearea unei mase critice de absolvenți nevorbitori de limba română, care au învățat propria istorie și ei știu că sunt vechiul imperiu și că Ungaria Mare trebuie refăcută...modelul stalinist al zonei autonome maghiare, care a fost un model stalinist...”

19. De asemenea, petenta consideră că, prezentatorul emisiunii, în loc să încerce să ofere un echilibru temei abordate, continuă cu ideile discriminatorii:

“...problema e că s-au lăsat păcăliți de politicienii lor, super, super bogați, atenție, rivalizează, dacă nu chiar mai bogați decât cei mai tari baroni PSD sau PNL, pe care le închipuiți, mult mai bogați, că au acumulat în timp, au fost la guvernare într-un fel sau altul...”

20. Petenta consideră că astfel, comportamentul prezentatorului și al invitaților emisiunii, manifestate în emisiunea *România 2019*, nu pot fi calificate altfel decât unul al cărui scop imediat este incitarea publicului la ură și/sau la discriminare în detrimentul unor categorii de persoane, în speță, împotriva UDMR și împotriva cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România. Prin declarațiile rostite de cei prezenți în emisiune se creează o atmosferă dezagreabilă la nivelul comunității maghiare.

21. În opinia petentei, cele menționate în emisiune epuizează limitele șovinismului și instigării la ură rasială sau națională:

„Prin faptele, declarațiile sale, și modul în care moderează dezbaterile, prezentatorul Cozmin Gușă, amplifică conflictul dintre comunitatea maghiară și română.

Nu trebuie trecut cu vederea nici peste faptul că un astfel de conflict deschis poate avea repercursiuni foarte grave și ireversibile în toată societatea română.„

Petenta consideră că nu trebuie lăsat ca aceste consecințe deosebit de grave să se producă. În opinia petentei, este evident că, în ceea ce privește scopul afirmațiilor, acestea au fost spuse în vederea creării unei atmosfere de instigare la ură, deoarece din materialul emisiunii reiese clar că moderatorul face afirmații de degradare, provocare, de incitare la ură.

22. În fapt, petenta consideră că în cadrul emisiunii *România 2019* difuzată pe postul de televiziune Realitatea TV în data de 07.03.2019, începând cu ora 21.00, prin declarațiile făcute de prezentator și invitații acestuia în cadrul emisiunii, se aduc grave atingeri ale dreptului la demnitate a minorității naționale maghiare din România, și prin urmare, fapta săvârșită de moderator epuizează conținutul prevederilor legale, întrunind elementele constitutive ale contravenției reglementate de art. 15 raportat la art. 2, alin. (2) și (5) din OG nr. 137/2000R.

23. Totodată, petenta arată că se încalcă Constituția României, potrivit căreia în art. 30 alin. (7) *sunt interzise de lege îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, incitarea la discriminare, la violență publică, precum și manifestările contrare bunelor moravuri. Legile în vigoare interzic exercitarea în mod abuziv a drepturilor conferite de lege.* Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe. Prin faptul că acest canal de televiziune, prin difuzarea *unor informații false* transmite mesaje de instigare la ură, se realizează ipoteza normelor juridice citate, întrunind starea de fapt descrisă la art. 15 din OG nr. 137/2000R. Fapta săvârșită de către postul de televiziune Realitatea TV în emisiunea *România 2019* corespunde modelului abstract prevăzut în norma de incriminare de legiuitor atât sub aspect obiectiv cât și sub aspect subiectiv. Din aspectele mai sus prezentate *ipso facto* decurge existența răspunderii contravenționale a canalului *Realitatea TV*, emisiunea *România 2019*.

24. Având în vedere cele menționate în conținutul cererii sale, petenta solicită constatarea și sancționarea de către CNCD a actului de instigare la ură și discriminare săvârșită de Realitatea TV în emisiunea *România 2019*, prin afirmațiile instigatoare la ură, rostite în cadrul emisiunii de moderator și invitații acestuia, pe parcursul căreia s-au prezentat și informații false cu scopul de a crea o atmosferă degradantă și naționalist-șovină la adresa poporului maghiar și la adresa UDMR.

25. În susținerea celor declarate în scris de către petentă, la dosar au fost depuse înscrisuri ce conțin imagini din timpul derulării emisiunii – planșe fotografice și link-uri de direcționare către înregistrarea emisiunii (filele 13-16 la dosar).

Susținerile părților reclamate

26. Părțile reclamate nu au fost prezente la ședința de audieri din data de 14.05.2019 și nu au depus la dosar puncte de vedere sau note scrise.

Postul de televiziune Realitatea TV (R1)
moderator al postului de televiziune Realitatea TV (R2)
(R3)
(R4)
(R5)

V. Motivele de fapt și de drept

27. **În fapt**, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare CNCD, acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare prin conținutul discriminatoriu al afirmațiilor la adresa cetățenilor români de etnie maghiară, Colegiul director fiind chemat să se pronunțe asupra unor declarații formulate de către moderatorul și invitații în emisiune Octavian, în cadrul emisiunii *România 2019* difuzată de postul de televiziune Realitatea TV în data de 07.03.2019, de la orele 21.00.

28. Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) reține că nu a fost inversată sarcina probei.

29. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al CNCD, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al OG nr.137/2000R, cuprinse în *Capitolul I Principii și definiții* al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în *Capitolul II Dispoziții Speciale*, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de OG nr. 137/2000R.

30. Conform art. 2, alin.1 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare *“orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

31. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul director analizează dacă, în cazul semnalat de petentă, se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare.

Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;

b) existența unui criteriu de discriminare conform. art. 2, alin. (1) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;

c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;

d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

32. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este ea reglementată de art. 2, alin. (1) din OG nr. 137/2000R, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2 din OG nr. 137/2000R. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. (1), deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1 teza 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit din cauza apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat. Așa cum reiese din motivația invocată anterior, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

33. Colegiul director reține că diferența de tratament devine discriminare, în sensul legislației interne și comunitare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Pentru ca încălcarea dreptului la nediscriminare să se producă trebuie stabilit că persoanele plasate în situații analoage sau comparabile beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.

34. În sfera dreptului comunitar principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.

35. În speță, petenta sesizează faptul că în cadrul emisiunii *România 2019* a postului de televiziune Realitatea TV, prin declarațiile făcute de moderatorul emisiunii și invitații acestuia, s-au adus grave atingeri dreptului la demnitate a minorității naționale maghiare din România, creând un mediu ostil și instigator la ură contra comunității maghiare și contra UDMR, ceea ce constituie o discriminare la adresa cetățenilor români de etnie maghiară.

36. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1, alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în anul 2003;

➤ art. 2, alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare (în continuare OG nr. 137/2000R).

37. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la declarațiile părților reclamate. Analiza urmărește să stabilească dacă, în acest caz, s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

38. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

39. Prima cerință, cea a *existenței unei prevederi legale*, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000R. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2, alin. (8) din OG nr. 137/2000R potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”. Apreciam, astfel, că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

40. Raportat la *scopul legitim urmărit* prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia și religia acestora.

Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup etnic, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- or, un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic – astfel cum prevede art. 15 din OG nr. 137/2000R.

41. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului, sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

42. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

43. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, *iar autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere* (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

44. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom parag. 48 și parag. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

45. În scopul de a determina dacă respectivele declarații, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură națională și religioasă creând un mediu ostil și instigator la ură contra comunității maghiare, Colegiul director va examina: **obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, unde au fost făcute afirmațiile.**

Obiectivul urmărit

46. Obiectivul urmărit este important: au dorit părțile reclamate să disemineze opinii legate de etnie sau naționalitate ori au urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

47. Colegiul director apreciază că, în speță, afirmațiile părților reclamate nu au avut doar rolul de a informa publicul.

Contextul în care a avut loc

48. Afirmațiile au fost făcute de către părțile reclamate la data de 17.03.2019 în contextul emisiunii *Romania 2019*, difuzată de postul de televiziune Realitatea TV începând cu orele 21.00.

Conținutul declarațiilor

49. *“E prea departe, e prea mult, noi n-avem poliție, își bagă toți picioarele, își pun steagurile unde vor, unde sunteți măi băieți? Treceți măi acasă! Din cauza unor porci ca ăștia...toti politicienii unguri sunt doctori de mâte și toți vor cosuveranitate. Să se ducă să facă cosuveranitate în Ungaria... Cu ajutorul tuturor guvernelor acești nesimțiți si-au făcut statui cu toți criminalii de români, de la Wass Albert, toți criminalii unguri. Wass Albert era poet. fu**-ti poetul m*tii...”*

„Este un președinte al unui consiliu județean, care merge pe cal, mă, ca un nesimțit, ca un grof, pe un cal negru...când îl văd pe ăla îmi vine să-i

50. *“...la noi la 10 martie se striga pe scări, pe străzi, la manifestările acelea...biidos olâh, aici în Târgu-Mureș, se strigă românilor opincari...”*

“...suntem scoși afară din școli?... și vom ajunge să mergem și noi la medic, să aducem translator, aici în România...ce se urmărește în esență, crearea unei mase critice de absolvenți nevorbitori de limba română, care au învățat propria istorie și ei știu că sunt vechiul imperiu și că Ungaria Mare trebuie refăcută...modelul stalinist al zonei autonome maghiare, care a fost un model stalinist...”

Unde au fost făcute afirmațiile respective

51. Petenta sesizează faptul că afirmațiile părții reclamate au avut loc în spațiul public, în cadrul emisiunii *România 2019*, la postul de televiziune Realitatea TV.

52. Având în vedere faptul că afirmațiile respective au avut loc în cadrul unei emisiuni de televiziune, acestea au avut un caracter public.

53. Impactul public al respectivelor declarații este unul semnificativ. Prin modul în care sunt făcute afirmațiile, sunt atinse două criterii de discriminare respectiv comunitatea maghiară în general și politicienii unguri ce fac parte din această comunitate.

54. Exprimările folosite creează o atmosferă ostilă, fiind încălcat dreptul la demnitate.

55. Potrivit art. 15 din OG nr. 137/2000R privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”*.

Cu privire la libertatea de exprimare

56. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

57. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acelea care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei).

58. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei

societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al parag. 2 al articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

59. În acest sens, “Presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. Deși nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes public.” (CEDO, 26 noiembrie 2001, cauza Observer și Guardian c. Regatul Unit, cauza Bladet Tromsø și Stensaas c. Norvegia, cauza Von Hannover c. Germaniei).

60. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discuții a chestiunilor de interes general, și, în particular, libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

61. În speța de față se impune partial interferența statului în limitarea libertății de exprimare, unele părți reclamate generalizând iar alte părți reclamate depășind limitele libertății de exprimare, creând o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare la adresa tuturor persoanelor aparținând comunității maghiare, prin sublinierile la care au ținut să fie făcute în discuție.

62. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de jurnaliști, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

63. Libertatea de exprimare este un drept recunoscut de societate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuând deseori, pe baza jurisprudenței sale bine stabilite, că presa joacă un rol esențial într-o societate democratică, dar ea nu trebuie să încalce anumite limite care țin în plus de protecția reputației și drepturilor celorlalți.

64. Garanția oferită jurnaliștilor de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum a subliniat Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa (a se vedea cauza Stăngu și Scutelnicu împotriva României, parag. 49 și 51), este subordonată condiției ca cei în cauză să acționeze cu bună credință, în sensul de a furniza informații exacte și demne de credit, cu respectarea deontologiei jurnalistice.

65. Afirmațiile părților reclamate merg în susținerea aceleași idei prezentate în emisiune:

“Pe mine m-au preocupat foarte mult timp aceste venituri exorbitante, bogăția asta al liderilor UDMR...Eu tot timpul spuneam că, bănuiam că românii noștri unguri ar fi mai atenți sau mai orientați decât noi, care am ales foarte prost la fiecare ciclu electoral, dar acum vin și le spun că nu-s deloc diferiți, să se lase reprezentați de asemenea hiene financiare și politice, care s-au îmbogățit pe spatele voturilor lor și care acum îi negociază mai nou cu Viktor Orban. Frații unguri v-ați lăsat păcăliți rău, rău, rău...”

“...problema e că s-au lăsat păcăliți de politicienii lor, super, super bogați, atenție, rivalizează, dacă nu chiar mai bogați decât cei mai tari baroni PSD sau PNL, pe care le închipuiți, mult mai bogați, că au acumulat în timp, au fost la guvernare într-un fel sau altul...”

“Împotriva deciziei luate de UDMR la acest congres, practic UDMR a decis că cetățenii au vorbit în numele comunității maghiare și a zis...ungurii din România nu mai sunt loiali simbolurilor naționale...”

“...a decis că maghiarii din România nu mai sunt români de etnie maghiară...ești trădător de neam, trădător de țară...”

“...sper să se enerveze prietenul meu, pentru că l-am dat în judecată pe primarul din Sfântu Gheorghe, pentru că acest individ, cu avere de grof nostalgic al Ungariei Mari refuză să arboreze un drapel al României...eu un cetățean român, la mine în țară, sunt nevoit să apelez la instanța de judecată, ca să arborez un simbol al României...”

“...la Sfântu Gheorghe șeful OPC este agresat fizic, bătut de un ungur, recidivist...”

66. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colecția de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19, alin. 3 stabilește că *„exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagardării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”*.

67. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: *“exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”*

68. Având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul declarațiilor, contextul în care a avut loc, rolul în societate al persoanelor, autori ai afirmațiilor, Colegiul director constată că în speță *„nu este necesară într-o societate democratică”* o ingerință în libertatea de exprimare.

Concluzii

69. Colegiul director reține faptul că, în cazul semnalat de petentă, afirmațiile părților reclamate respectiv R3 și R4 au un caracter discriminatoriu, fiind incidente prevederile art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000R privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare.

70. Referitor la părțile reclamate respectiv R2 și R5, Colegiul director urmează a reține faptul că declarațiile acestora se încadrează în limita libertății de exprimare, în speța de față nefiind necesar a se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare. Fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2, alin. 1 și art. 15 din OG nr. 137/2000R.

71. Cu privire la partea reclamată Realitatea TV, Colegiul director apreciază că aspectele semnalate nu intră sub incidența art. 2 al OG nr.137/2000R privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, competența aparținând Consiliului Național al Audiovizualului.

72. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea părților reclamate R3 și R4, respectiv a invitațiilor emisiunii postului de televiziune - cu amendă contravențională.

73. Cu privire la sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin.(2), din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul naționalității, potrivit art. 2, alin. (1) și precum și al art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
2. Sancționarea părții reclamate cu amendă contravențională în valoare de 2.000 lei, pentru faptele prevăzute la art. 2, alin. (1) și art. 15 ale OG nr. 137/2000R, conform art. 26 alin. (1) al OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
3. Sancționarea părții reclamate cu amendă contravențională în valoare de 2.000 lei, pentru faptele prevăzute la art. 2, alin. (1) și art. 15 ale OG nr. 137/2000R, conform art. 26 alin. (1) al OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
3. Cu privire la părțile reclamate faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2, alin (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
4. Cu privire la partea reclamată Realitatea TV, aspectele semnalate nu intră sub incidența art. 2 al OG nr.137/2000R privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, competența aparținând Consiliului Național al Audiovizualului.
5. O copie a hotărârii se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Partea reclamată va achita amenda la Consiliul Local al sectorului/ județului de domiciliu, la Direcția Generală Impozite și Taxe Locale. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății

amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

Partea reclamată va achita amenda la Consiliul Local al sectorului/ județului de domiciliu, la Direcția Generală Impozite și Taxe Locale. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 20.05.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – membru, SANDU VERONICA TATIANA – membru, DINCĂ ILIE – membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – membru, HALLER ISTVÁN – membru, LAZĂR MARIA - membru, POPA CLAUDIA SORINA – membru, CRISTIAN JURA - membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din data de 24.03.2020.

**AZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Motivat/redactat: P.C.S./F.L.

Data: 09.06.2020

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată, și a Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.